

Ta ikke feil av endene —

Mandag begynner andejakten. Man kan diskutere om jakt er etisk forsvarlig eller ikke. Våre viltforskere hevder at jakten spiller en liten rolle for bestanden av småvilt her i landet. Og uansett hva man mener, — jakten er jo egentlig ikke noe annet enn en innhøsting av naturens overskudd. En tilhenger av jakten vil også hevde at det ikke er noe verre å skyte noen ender eller en ender enn det er å føre opp griser og spise dem etterpå. Vi har i denne artikkelen trukket frem enkelte momenter man bør ha for øye hvis man skal prøve å skaffe seg en ande.

båt og gevær kan inndras

Av Tore Haug

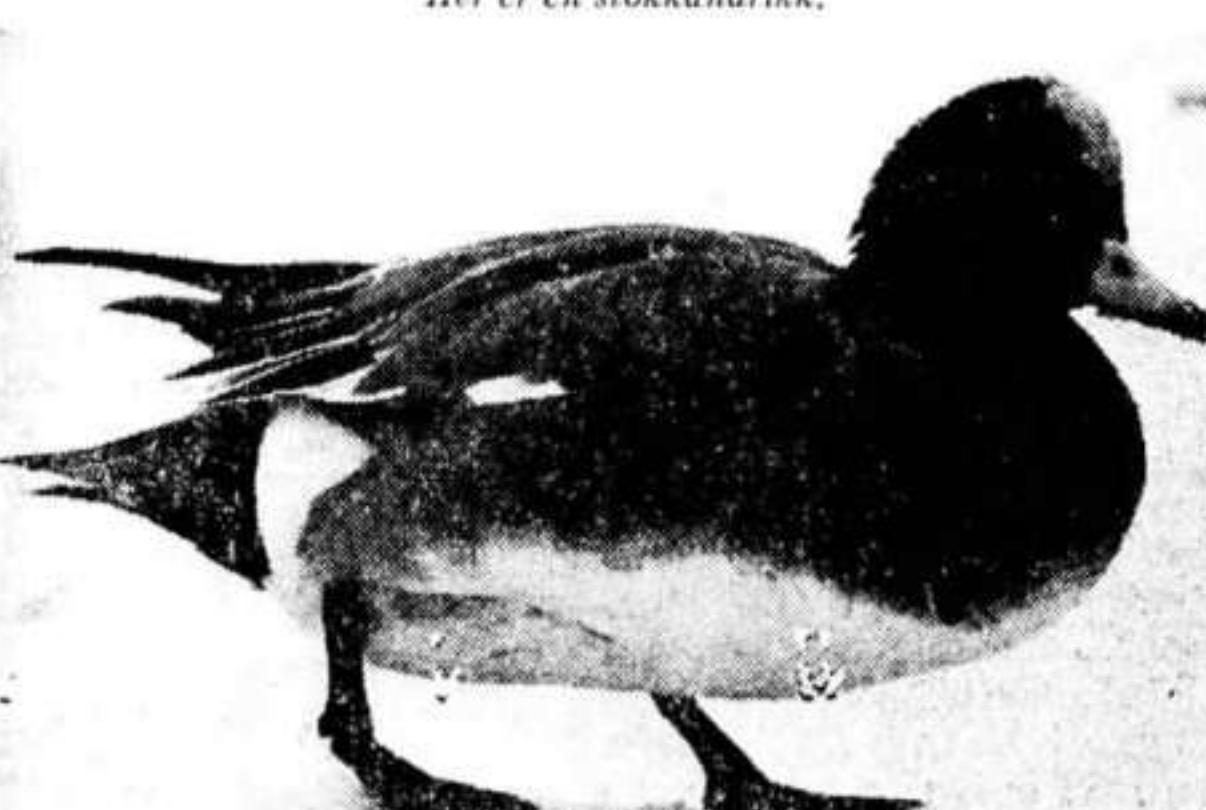
Dette bildet fra Frognerparken viser en del fine andesteker, men jakt i Oslos parkområder er strengt forbudt. De aller fleste ender i Oslos parkområder er stokkender, de øvrige arter er sparsomt representert.

Skjeanden har sitt navn etter det brede skjelgjennende nebbet.
(Foto: Gunnar Lied.)

Gressendene kommer hurtig ut av vannet og har en bratt oppstigning.
Her er en stokkandrikk.

Den vesle brunnakke-anden trekker som regel ut av landet utpå høsten.
(Foto: Dag Bergendahl.)

Jakten starter mandag

En vildand svømmer stille ved øens høye kyst de klare bølge spille omkring dens rene bryg

En jeger går og bøyser sig i den steile ur og skyter så fort istedenfor å plaffe los. En rette formel.

Disse velformede linjer av Welhaven tyder ikke på at han var tilhenger av jakt. De avslører en kjærlighet til naturen som få norske diktere den gang delte, og Welhaven var kanskje også den første naturpoet vi kan minne. Imidlertid, jakt har i uminnelige tider vært en del av næringssammensetningen i Norge. Det var dyr og fugler som lokket de første jegerfolk til å slå seg ned i Norge. I artusener har jakten vært et viktig led i folketets bestrebelser på å skaffe mat. Helt opp til våre dager er jakten en god bl-innøkt i

mange bygder. Det direkte utbytte av jakten, or riktig nok ikke så stor, men utleie av jakttrekk og turisme gir distriktsene tildels gode inntekter.

Og mandag bruker det los. Da er det tilfatt å skyte villender. Men tro endelig ikke at det bare er å plaffe los. En rette formel skal siktast for man kan begi seg utpå andejaktens lukkede stier.

Man må for det første se jaktrygd. Dernest må man ha grunneiers eller jaktkunstnemmers tillatelse til å jakte på terrenget. Videre er det mange lokaliteter hvor endene er fredet året rundt. I Oslo er det således ikke lov til å jakte. Endene i Frognerkilen, ved Akerselven eller Osten-sjøvannet er altså forbudt frukt. Det samme gjelder for Bærum, og endene som holder til i nærheten av bygningene, som f. eks. i Engervannet.

Nå er andejakt ingen enkel jakt. Nettopp august er en god tid. Kullene holder sammen, og de kan til og med være hardt i vegetasjonen ved vannkanten der de holder til. De aller fleste kull er imidlertid for lengst, men man kan i denne uken så vi en dununnen av stokkand. Det var nok antatt 2. eller 3. kull, som gjerne kommer når første gangs egglegging startet. Det er mange katterhunder som mink i nærheten av Oslo, og disse kan beskate endene raskt kraftig. Også kråkene er felede eggtrakter.

Man kan komme nokså nær innpå et andekull på denne tiden. Jakten man glemmer, må man gå vorsomt frem langs stranden, hvor man regner med at endene holder til. En fuglehund vil ikke kunne være til god hjelp. Den kan stokke fuglene — hvis det er en stående hund, tar den gjerne stand.

Man bør faktisk bruke hund på andejakten. Ofte faller endene ned i vann og er vanskelig å få tak i uten en god apportehund. Selv da er det viktig å legge merke til hvor de faller ned. Man skal også huske at en skadeskutt and kan svømme lange strekninger under vann for den karrer seg på land for å hvile. En god andehund er faktisk unnværlig, og mange vil hevde at det er uansvarlig å gå på andejakt uten hund.

Hvis man ikke finner fuglen, selv etter lang tids leting, bør man forsøke å finne fuglen etter en times tid. Den har kanskje holdt seg på vannet til stoyen på land har fortatt seg. Lar man hånden gå over strandregionen, er utsikten til å finne fuglen igjen slett ikke dårlige.

Andejakten foregår gjerne i fuktig terreng. Man må derfor være ekstra påpasselig med å sikre sitt gevær. Det er lett å falle på

de duggvate strandene. Litt lenger utpå høsten kan vi den såkalte trekkjakten. Da blir endene gjerne på fuktige havner, akre. Utspå kvelden kommer de flyvende for å finne nattkvarter ved elvebredden eller i tjernkanalen. Hvis man plaserer seg ved et slikt vann med sikt mot vest, vil man lettest se fuglene man ønsker vesthimmelen. Man kan forhånd ha funnet ut hvor den beste posten er.

Skumningsjakten er den beste. Hvis det blir for sent, er det ofte vanskelig å skyte gjerne på grunn av mørket. Dertil kommer at man lett mistet oversikten over hvor skutt fugl havner. Det er derfor lurt å stå slik til at fuglene vil falle ned på åpen mark eller i fritt vann. Nedskutt fugl må hentes straks, selv om det kanskje kan være fristende å vente så lenge det er siktelys.

Hvilke fugler er det så det blir

jakt på? Stokkanden er nok den mest ettertraktede av våre gressender. Den er ganske tallrik, og er den største. Men også gressender og sjætender er representert, samt den stokkandlig-hånden.

Angrepsanden er det en ganske vanlig fugl, både av ærfugl. Men den er ikke så vanlig som disse er fredet. Angrepsanden er en viss ulovlig jaktfugl, men man skal huske at det er en risikabel jakt. Det er ikke eneste som gjør det.

I desember har bestanden av Canada-gressanden. Glem ikke at denne har en totalfredet. Det er også en gressand, som flyr på trekk til Svalbard og langs norskekysten utpå høsten. Hvittkinnsgåsen er ikke eneste som gjør det.

I desember har bestanden av

Al Oerter i ferd med å sikre seg sin fjerde olympiske gullmedalje på rad under lekene i Mexico City i 1968.

Al Oerter - olympisk unikum

Av Jan Fr. Løchen

Når diskoskasterne samles til den innledende kvalifisering på Olympiastadion i München en av de første dagene i september, vil man savne én mann — en amerikaner med en helt unik olympisk bakgrunn: Alfred (Al) Oerter.

Al Oerter presterte det enestående kunststykke — eller skal vi si serie av kunststykker — å bli olympisk mester i diskos fire ganger på rad: Forst i Melbourne i 1956, så i Roma i 1960, derefter i Tokyo i 1964 og endelig i Mexico City i 1968.

Når vi ser Al Oerter er den eneste som har vunnet én og samme individuelle olympiske øvelse fire ganger, med eller uten avbrudd, vil sikkert enkelte som virkelig kjenner sin idrettshistorie forberede seg på å protestere. Det gjør de på en måte rett. I en riktig gammel dager, da også høyt uten tilstopp sto på olympiske program, opptrådte nemlig en annen amerikaner. Navnet var Ray Ewry, og han vant såvel lengde som høyde uten tilstopp både i 1900 og 1904,

som i 1908 og 1912. Saken er imidlertid den, at lekene i Athen i 1906 ikke var offisielle, ikke i den forstand at de kan regnes med blant de øvrige 16 sommerolympiske arrangementer som hittil har vært avviklet. De ble holdt i anledning av at det var 10 år siden de moderne olympiske leker ble holdt første gang i Athen i 1896. «Ekstralekene» har da senere ofte vært kalt.

Slik sett vant Ray Ewry «bare» tre gullmedaljer i rekkefølge. Det er det forøvrig flere som har gjort. I farten tenker vi på den australske svømmersen Dawn Fraser, som vant 100 m fri i 1956, 1960 og 1964, og den ungarske mellomvektsbokseren Lazzio Papp — mannen med «sovepiller» i begge never — som vant mellomvekt både i 1948 og 1952.

Al Oerter står imidlertid, som sagt, i en klasse for seg. Han er født i september 1936, og var altså 20 år da han hentet sin første gullmedalje i Melbourne. Det var ingen stor overraskelse at han vant, heller ikke at han

gjentok bedriften i Roma fire år senere. Da vi imidlertid var kommet så langt som til Tokyo-lekene i 1964, var nok tvinerne i majoritet, og jeg husker selv at jeg på forhånd skrev hjem til avisene noe i retning av en tredje seier for Oerter hadde jeg lønntro på. Jeg trodde ikke aldri så mye mer på tsjekkeren Ludvik Danek, som på det tidspunkt hadde slått igjennom for alvor, og som for den saks skyld må regnes som en av de fremste vinneraspasenter også i München.

Men Oerter vant altså i Tokyo, og satte en fantastisk øksfordre krone på verket da han rundet av sin karriere ved å gå til topps i Mexico City for fire år siden. Den seieren var den næste uventede og sensasjonelle av dem alle. Den senere del av sin karriere hadde Al Oerter bare konkurrert unntaklessvis, men han viste altså både i 1964 og 1968 en fenomenal evne til først

styrke han var i besidelse av. Så kan man naturligvis i tillegg registrere at han også hadde en imponerende fysikk, som han dertil var usedvanlig dyktig til å holde ved like — for ikke å si utrolig. Det er ikke eneste som gjør det.

Og likevel: Det lille enkle tal-let 4 — fire — vil alltid være det vi forbinder sterkest med Alfred Oerter!